

LIKKUMISTA TUKEVA PALVELU (Sosiaalihuoltolaki 23 §) lääkkäiden palvelut, lapsiperheiden palvelut, työikäisten palvelut Myöntämisperusteet

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, joilla on pitkäaikaisia liikkumisvaikeuksia ja jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Sosiaalihuoltolain 23 § mukaan esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen. Yksilöllisiä kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla. Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumista tukeva palvelu on kuitenkin ensisijainen palvelu vammaispalvelulain mukaiseen vammaisen henkilön liikkumisen tukeen nähden.

Palvelun myöntämiseksi tulee täyttyä seuraavat kriteerit:

- Hakijalla on pitkäaikaisia liikkumisvaikeuksia, jotka johtuvat hänen toimintakykynsä alenemisesta (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen, kognitiivinen).
- Liikkumista tukevat palvelut mahdollistavat hakijan kotona asumisen sekä edistävät toimintakykyä, selviytymistä ja sosiaalista vuorovaikutusta.
- Hakijan liikkuminen ei mahdollistu riittävästi omaisten tai läheisten kuljetusavulla.
- Hakijalla on päivittäin käytössä liikkumisen apuvälineitä tai hänen liikkumiskykynsä on muulla tavalla merkittävästi alentunut.

Liikkumista tukevaa palvelua ei myönnetä seuraavissa tilanteissa:

- Asiakkaalla on käytössään ajoneuvo, jota hän kykenee käyttämään itsenäisesti
- Asiakas kykenee käyttämään julkisia kulkuneuvoja saattajan kanssa.

Asiakkaalle voidaan myöntää enintään 8 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Jos hakijan perheessä on ajoneuvo, jota perheenjäsen pystyy käyttämään, vähentää se myönnettävien matkojen määrää puolella.

Matkojen matkustusalue on pääsääntöisesti hakijan oman kunnan alue. Perustelluista syistä voidaan viranhaltijan yksilöllisellä harkinnalla määritellä matkoille poikkeava matkustusalue (esimerkiksi lähempänä olevaan naapurikunnan alueella sijaitsevaan kuntakeskukseen). Poikkeavan matkustusalueen määrittämisen syynä voi olla myös tarve järjestää asiakkaan palvelukokonaisuus tarkoituksenmukaisimmalla ja kustannuksiltaan järkevimmällä tavalla.

Asumispalveluasiakkaiden kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua ei pääsääntöisesti myönnetä palveluasunnoissa asuville, mikäli yksiköissä järjestetään kuljetuspalvelua. Sosiaalihuoltolain mukaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asuvalle voidaan myöntää pääsääntöisesti 2–4 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, koska asumispalveluun sisältyvien palvelujen vuoksi välttämättömien asiointimatkojen tarve on pienempi.

Perustellusta ja poikkeuksellisesta syystä matkoja voidaan myöntää yksilöllistä harkintaa käyttäen yllä mainittua enemmän tilanteissa, jossa matkojen myöntämisellä voidaan järjestää asiakkaan palvelukokonaisuus tarkoituksenmukaisimmalla ja kustannuksiltaan järkevimmällä tavalla.

Taloudellinen tarveharkinta

Matkoja myönnetään hakijan toimintakyvyn perusteella ja myöntämisessä noudatetaan taloudellista tarveharkintaa tulojen ja varallisuuden osalta. Palvelu kohdennetaan ensisijaisesti heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien henkilöiden välttämättömän liikkumisen mahdollistamiseksi. Päätös palvelusta tehdään perustuen kokonaisvaltaiseen arvioon asiakkaan yksilöllisestä toimintakyvystä ja taloudellisesta tilanteesta. Tulorajat ovat viitteellisiä eli päätöstä palvelusta ei voida perustaa yksistään tulorajoihin.

Tulorajat:

- Yhden hengen talous tulot enintään 1500 €/kk (brutto)
- Yhteistaloudessa asuvien tulot enintään 2200 €/kk (brutto)

Tuloina huomioidaan (brutto):

- Palvelunkäyttäjän ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän (avio- tai avoliitto) henkilön veronalaiset ja verosta vapaat tulot
- Ansio- ja pääomatulot
- Vuokratulot.

Tuloina ei oteta huomioon asumistukea, rintamalisää, ylimääräistä rintamalisää, vammaistukea, eläkkeensaajan hoitotukea, opintorahaa ja aikuisopintorahaa sekä opintuen asumislisää, lapsilisää, elatusapua ja -tukea, omaishoidon tukea eikä laskennallista metsätuloa.

Sotainvalidit ja rintamaveteraanit

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) muutos (54/2019) on tullut voimaan 1.11.2019. Lakimuutoksen jälkeen rintamaveteraanien ja sotainvalidien kotipalvelut ovat sisällöltään ja laajuudeltaan samanlaiset. Valtiokonttori korvaa rintamaveteraanien ja sotainvalidien sosiaalihuoltolain nojalla myönnettyjen matkojen kustannukset hyvinvointialueelle, jolloin kuntayhtymän määrärahasidonnaisuuteen pohjautuvaa palvelun kohdentamista ja käytön rajaamista ei tältä osin tarvitse käyttää.

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti rintamaveteraanien matkojen myöntämisen osalta noudatetaan seuraavia ehtoja liikkumista tukevien palvelujen osalta:

- Sotainvalidien ja rintamaveteraanien tuloja ei oteta huomioon liikkumista tukevien palvelujen myöntämisessä
- Matkojen määrää ei ole rajoitettu, vaan niitä on myönnettävä tarpeen mukaan
- Asiointi- ja virkistysmatkat voivat oman kunnan lisäksi suuntautua naapurikuntiin
- Rintamaveteraaneilta ei peritä matkoista omavastuuosuutta.

Vastaavia ehtoja noudatetaan myös Valtiokonttorin korvauksiin oikeutettujen sotainvalidienmatkojen myöntämiseen. Rintamaveteraanilla tarkoitetaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain mukaisesti henkilöä, jolle on annettu rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

Kuljetuspalvelun lisäpalvelut

Liikkumista tukeva palvelu voidaan toteuttaa muun muassa kuljetuspalveluna tai kuljetuspalvelun ja julkisen joukkoliikenteen yhdistelmänä. Kuljetuspalveluun sisältyy asiakkaalle palvelupäätöksessä myönnettyt matkat, sekä taksinkuljettajan tavanomainen avustaminen. Kuljetuspalveluun voidaan myöntää lisäpalveluna invataksioikeus ja avustamislisä. Lisäpalveluille on määritelty erilliset myöntämisperusteet:

- Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus taksin perimään avustamislisään, jos asiakkaalla on invataksioikeus ja asiakas tarvitsee matkan yhteydessä avustamista, joka poikkeaa kuljetuspalveluun kuuluvasta tavanomaisesta avustamisesta.
- Asiakkaalle voidaan myöntää invataksioikeus, jos asiakas ei pysty käyttämään tavallista taksia edes avustettuna.